

Vlaams
Parlement

ingediend op **1768** (2018-2019) – Nr. 2
14 december 2018 (2018-2019)

Verslag

namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
uitgebracht door Cathy Coudyser

over het voorstel van resolutie

van Bart Caron, Katia Segers en Björn Rzoska

betreffende het afkoppelen
van uitzendingen via antenne (DVB-T)

Samenstelling van de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media:

Voorzitter: Bart Caron.

Vaste leden:

Cathy Coudyser, Marius Meremans, Wilfried Vandaele, Miranda Van Eetvelde, Manuela Van Werde, Herman Wynants;

Karin Brouwers, Sabine de Bethune, Joris Poschet, Orry Van de Wauwer;

Lionel Bajart, Jean-Jacques De Gucht;

Yamila Idrissi, Katia Segers;

Bart Caron.

Plaatsvervangers:

Paul Cordy, Kathleen Krekels, Ludo Van Campenhout, Karl Vanlouwe, Elke Wouters, Peter Wouters;

Cindy Franssen, Tinne Rombouts, Koen Van den Heuvel, Johan Verstreken;

Rik Daems, Francesco Vanderjeugd;

Bert Moyaers, Tine Soens;

Imade Annouri.

Documenten in het dossier:

1768 (2018-2019) – Nr. 1: Voorstel van resolutie

INHOUD

I.	Toelichting	4
1.	Bart Caron	4
2.	Katia Segers.....	6
II.	Bespreking.....	7
1.	Lionel Bajart.....	7
2.	Wilfried Vandaele	7
3.	Karin Brouwers	8
4.	Bart Caron	8
5.	Katia Segers.....	9
III.	Stemming.....	10
	Gebruikte afkortingen	11

Op donderdag 6 december 2018 behandelde de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media het voorstel van resolutie van Bart Caron, Katia Segers en Björn Rzoska betreffende het afkoppelen van uitzendingen via antenne (DVB-T).

I. Toelichting

1. Bart Caron

Als cynische opener stelt *Bart Caron* dat hij het stilaan beu raakt om telkens weer te moeten antwoorden op de vele klachten van Vlaamse burgers, die tientallen argumenten aanhalen tegen de afkoppeling van de DVB-T-uitzendingen van de VRT.

Intussen heeft de VRT de aangekondigde afkoppeling tot op de seconde precies doorgevoerd, midden in een film notabene. Vanaf dan was symbolisch genoeg alleen een blauw beeld te zien, schertst de eerste indiener.

De vele bezwaren zijn lang niet alleen ingegeven door kleinzerigheid of puur eigenbelang, maar vaak ook principieel. Vandaag wil Bart Caron enkele argumenten aanhalen die nog niet eerder aan bod kwamen in de verschillende parlementaire besprekingen van dit thema. Ten aanzien van de Vlaamsgezinde leden van de meerderheid duidt de spreker erop dat via DVB-T kijken in Vlaanderen nog altijd perfect gratis mogelijk is, namelijk naar Franstalige Belgische zenders. Het irriteert nogal wat mensen dat van VRT en RTBF alleen die laatste nog te ontvangen is op DVB-T, en dan nog wel tot diep in Vlaanderen.

Ten tweede stoort het Bart Caron dat hij een dag voor de afkoppeling een prachtige reclamefolder kreeg over wat men nog kan kopen voor 2 cent. "De VRT stopt met het uitzenden van haar zenders één, Canvas en Ketnet op DVB-T. (...) Je kan je eigen antenne blijven gebruiken en je hebt geen internet, kabel of schotel nodig. Antenne TV is veruit de goedkoopste televisieoplossing in Vlaanderen en Brussel. Voor amper 9,95 euro per maand krijg je de meest bekeken zestien televisiezenders van Vlaanderen. Zo betaal je eigenlijk twee cent per zender per dag, en geen cent meer.", citeert de spreker uit die folder.

Voor de commerciële reflex van dit bedrijf om de folder in alle Vlaamse brievenbussen te bezorgen, kan Bart Caron best begrip opbrengen. Een dergelijke campagne heeft het bedrijf wellicht meer geld gekost dan wat de VRT betaalde om een jaar lang DVB-T uit te zenden. De VRT heeft het klaarblijkelijk op een akkoord gegooid met Antenne TV om die communicatie mogelijk te maken. Wellicht probeert de omroep ook nog extra inkomsten te verwerven via de kabel- en satelliettelevisiedistributeurs. Dat moet toch wel de achterliggende bedoeling zijn?

Ipsos schat het aantal DVB-T-gebruikers op 45.000. Volgens de actiegroep Antennekijkers zijn het er meer dan 100.000. Die groep wijst erop dat de Ipsos-enquête beperkt bleef tot gezinnen met vaste telefoons en daardoor campingbewoners, binnenschippers, truckers en studenten op kamers, buiten beschouwing heeft gelaten. Net die mensen kijken DVB-T omdat een simpele antenne dat ongeacht de locatie mogelijk maakt.

Door de stopzetting verliest de VRT in één klap een groot aantal kijkers, maar daarbij staat ze blijkbaar niet stil.

Hoewel dit volgens minister Gatz niet als een recht kan worden afgedwongen, staat in de beheersovereenkomst met de VRT als strategische doelstelling, onder "voor iedereen relevant": "De VRT is de publieke omroep van alle Vlamingen. Als

publieke omroep van alle Vlamingen bereikt de VRT met een publiek waardege-dreven aanbod dan ook zoveel mogelijk, zo niet alle Vlamingen.”. In hoofdstuk 2.1 van de beheersovereenkomst staat: “de VRT bereikt met haar informatieaan-bod alle doelgroepen, inclusief kinderen en jongeren, op alle relevante platformen.”. En voorts: “het informatie- en duidingsaanbod van de VRT is toegankelijk en gratis beschikbaar voor de eindgebruiker.”.

In oude socialistische tijden had een uitdrukking als “gratis beschikbaar voor iedereen” nog een betekenis, oppert Bart Caron, maar blijkbaar vandaag niet meer.

Hoofdstuk 5.1 van de beheersovereenkomst bevat de passus: “de VRT maakt gebruik van platformen van derden en eigen platformen. Het publieke aanbod staat minstens via één open platform ter beschikking van mediagebruikers.”. Dat is volgens Bart Caron niet langer het geval. Geen enkel open platform staat nog ter beschikking. Daartegen wordt dan steeds het argument opgeworpen dat vijf platformen beschikbaar zijn voor wie een abonnement betaalt. Maar dat is geen valabel argument.

De spreker is een groot supporter van de VRT maar houdt niet van demagogische argumenten. De vele klachtenmails die hij heeft ontvangen, bevatten heel wat uittreksels uit antwoorden van de VRT-klachtendienst. Die houdt staande dat niet Vlaanderen, maar Zwitserland het eerste land is met een dergelijke afkoppeling. Zwitserland heeft inderdaad DVB-T afgeschakeld, erkent de spreker, maar biedt sedertdien op satelliet gratis zijn signaal aan. Met een schotelantenne zijn de Zwitserse publieke netten gratis te ontvangen. Voor de Vlaamse geldt dit niet. Met andere woorden is dat antwoord van de klachtendienst een leugen om bestwil.

Aan VRTnu, dat als het grote alternatief wordt voorgesteld, mangelt technisch en technologisch het een en ander. Een opsomming van de gemelde problemen met niet-behoorlijk functionerende verbindingen zou uren vergen. Wraakroepend was alvast de melding dat gehoorgestoorden op VRTnu geen teletekstondertiteling ontvangen, terwijl die op DVB-T wel beschikbaar was. Ze worden met andere woorden gedwongen tot een abonnement op kabeltelevisie.

Bart Caron vindt dus argumenten genoeg om stil te staan bij de afkoppeling en al zeker bij de snelheid waarmee die is doorgevoerd. Mochten de vermelde alternatieven technisch goed functioneren en even vlotte toegang met hetzelfde kijkerscomfort bieden, dan zou, mits een beter onderzoek naar het bereik, de vraag aan de orde zijn of een afkoppeling zinvol en realistisch is. Maar dat is niet gebeurd. Het alternatief is televisie met de bedenkelijke kwaliteit van draagbare radio's uit de jaren 80. DVB-T was daarentegen een laagdrempelig en democra-tisch instrument met een hoogwaardige beeld- en klankkwaliteit. Dat dit wordt stopgezet, is erg jammer.

Procedureel betreurt de indiener dat de plenaire vergadering dit voorstel van resolutie op 28 november 2018 niet met spoed in behandeling heeft willen nemen. Degenen die tegen de spoedbehandeling gestemd hebben, hebben eigenlijk aangegeven niet op hun standpunt te willen terugkeren, zonder dit overigens inhoudelijk te beargumenteren (*Hand. VI.Parl. 2018-19, nr. 10*). Daarmee hebben ze 45.000 tot 100.000 tv-kijkende Vlamingen in de kou gezet.

Het voorstel van resolutie verwijst naar het belang dat het UNESCO-verdrag toekent aan de algemene toegankelijkheid van publieke televisie en radio. Weliswaar verwijst dat verdrag vooral naar zuiderse landen met een minder geavanceerde technologie, maar universele principes zijn overal toepasbaar. Een passus als “to address the entire population and seek to be used by the largest

possible number” is overduidelijk, maar het zou niet de eerste keer zijn dat Vlaanderen UNESCO-regels naast zich neerlegt.

Bart Caron roept de commissie op om het voorstel van resolutie goed te keuren, zelfs al fluit ze daarmee de VRT terug.

Bij de behandeling van zijn beleidsbrief Media 2018-19 heeft minister Gatz voor bepaalde aspecten een addendum op de beheersovereenkomst met de VRT aangekondigd (*Parl.St.* VI.Parl. 2018-19, nr. 15/2-D). De VRT is een autonome organisatie, met een raad van bestuur die beslissingen kan nemen zonder het politieke niveau daarbij te betrekken. Maar het politieke niveau staat in voor de beheersovereenkomst. Het aangekondigde addendum biedt dan ook een prachtige gelegenheid om een bepaling over DVB-T toe te voegen. Die kan dan neerkomen op een uitstel van de afkoppeling.

Een extra argument is dat het contract met Norkring over DVB-T nog tot maart 2019 voortloopt. Tot dan was uitstel mogelijk geweest zonder meerkosten. In die periode zou er dan ruimte geweest zijn voor het nodige politieke overleg.

2. Katia Segers

Katia Segers noemt de argumenten van Bart Caron bijzonder overtuigend. Ook zij betreurt dat het voorstel van resolutie geen spoedbehandeling heeft gekregen in de plenaire vergadering van 28 november, aangezien de afschakeling heeft plaatsgevonden op 1 december. Dat dit midden in een film gebeurde, heeft mensen doen twitteren over een gebrek aan respect.

Bij de vele vragen in parlementaire vergaderingen heeft minister Gatz samen met de volksvertegenwoordigers, de beslissing van de VRT moeten constateren. In de beheersovereenkomst was dit element niet opgenomen. Daaruit heeft Katia Segers de les geleerd dat echt alles wat het beleid van de VRT verwacht, ook expliciet in de beheersovereenkomst hoort te staan. DVB-T is een voorbeeld van wat er echt in had moeten.

De VRT is op basis van het onderzoek dat ze zelf heeft laten uitvoeren, tot de conclusie gekomen dat het om ‘maar’ 45.000 kijkers zou gaan. Dat betwist Katia Segers, aangezien de laatste Digimeter gewag maakt van 100.000 kijkers. Er heersen twijfels over de methode van de enquête, die binnenschippers, caravanbewoners en truckers niet zou hebben bereikt.

Het belangrijkste argument is echter dat een echt openbare omroep ook ‘free to air’ te ontvangen moet zijn. Daartoe stelt VRT VRTnu als alternatief voorop, maar vandaag is dat geen volwaardig alternatief. Ten eerste is lang niet iedereen technologisch genoeg onderlegd om dat signaal vanaf zijn laptop op zijn tv-scherm te krijgen. Ten tweede is dit aanbod niet evenwaardig, bijvoorbeeld wat betreft vooruit- en terugspoelen, ondertiteling enzovoort. Ten derde is daarvoor een internetabonnement van minstens 50 euro vereist.

De indieners van het voorstel van resolutie willen tegengaan dat kijkers met een digitale antenne in de steek worden gelaten, op een respectloze manier en zonder enige overlegmogelijkheid met de politiek.

1 miljoen euro is inderdaad geen gering bedrag, maar met 100.000 mensen die in de kou worden gezet, loont het zeker de moeite om de beslissing te heroverwegen. Dat kan dan weerslag krijgen in het addendum op de beheersovereenkomst met de VRT, wat dan ook zou impliceren dat daarvoor de nodige middelen worden gezocht.

II. Bespreking

1. Lionel Bajart

Lionel Bajart wijst erop dat de beslissing van de VRT dateert van mei 2018, dus een half jaar voor de stopzetting van DVB-T op 1 december.

De VRT heeft inderdaad het recht om een dergelijke beslissing te nemen, wat minister Gatz ook telkens duidelijk heeft geantwoord op de vele vragen. Krachtens het Mediadecreet komt dit soort strategische beslissing de VRT zelf toe. Mediadecreet, beheersovereenkomst noch Europese regelgeving verplichten de VRT enigerlei tot uitzendingen op DVB-T.

In de periode van een half jaar tussen de beslissing en de uiteindelijke stopzetting heeft de VRT haar kijkers hierover geïnformeerd. Uiteraard kan een informatiecampagne altijd beter.

De commissie heeft al geregeld en uitgebreid van gedachten gewisseld over het alternatief VRTnu. Net zoals de beslissing over DVB-T is het een autonome opdracht van de VRT om in een volwaardig alternatief te voorzien. Essentieel is dat de VRT haar programma's op minstens één open platform aanbiedt, zoals ook expliciet in de beheersovereenkomst staat. 'Open platform' behelst een aanbod dat toegankelijk is voor de mediagebruiker zonder dat deze daarvoor direct hoeft te betalen. Op VRTnu zijn die bepalingen van toepassing. Dat het platform vatbaar is voor verbeteringen, en dat die ook noodzakelijk zijn, ontkent de VRT niet. De omroep maakt in die context gewag van een continu proces met ongeveer om de twee weken verbeteringen.

Open Vld zal het voorstel van resolutie niet goedkeuren. Het bevat de overweging dat een afschakeling van ethertelevisie een schending zou inhouden van de openbareomroepopdracht. De vaststelling van een dergelijke schending is echter een opdracht voor de VRM, die voor zover bekend geen uitspraak in die zin heeft verricht. De indieners komen daarmee op het autonome bevoegdheidsdomein van zowel de VRT als de VRM. Als motivering om een voorstel niet goed te keuren, kan dat tellen.

2. Wilfried Vandaele

Wilfried Vandaele heeft net als Bart Caron bezorgde e-mails ontvangen. Vaak is die bezorgdheid ook terecht. Eveneens terecht vindt het commissielid de opmerking dat de VRT hiermee op een betere manier had kunnen omgaan. Zeker in haar communicatie heeft de openbare omroep fouten gemaakt.

Op een gegeven moment heeft de commissie kennis kunnen nemen van het onderzoek in opdracht van de VRT naar DVB-T-gebruik. Daaruit bleek dat de meerderheid van die gebruikers ook beschikken over andere kanalen om het VRT-aanbod te ontvangen.

Het gaat hier wel degelijk om een autonome beslissing van de VRT. Dat de beheersovereenkomst die mogelijk maakt, kan men eventueel afdoen als een vergetelheid van de regering of het parlement. Hoe dan ook is de VRT autonoom bevoegd om deze beslissing te nemen.

In de beheersovereenkomst staat wel dat de VRT op minstens één open platform beschikbaar moet zijn. De vraag is dus of deze beslissing neerkomt op het schrappen van het enige open platform. De meningen daarover verschillen. Sommige mensen zullen opwerpen dat online ook een open platform beschikbaar

is. Voor internet moet inderdaad worden betaald, maar dat geldt eigenlijk ook voor DVB-T, waarvoor de aanschaf van een antenne noodzakelijk is.

De commissie heeft enkele keren bij de VRT aangedrongen om de communicatie over de maatregel goed te verzorgen. Echt gesmeerd is die nochtans niet verlopen. De communicatie kwam te laat op gang en liet heel wat onduidelijkheid overreind. De alternatieven heeft de VRT helaas onvoldoende ontwikkeld om ze volwaardig te kunnen noemen.

De indieners vragen nu om de beslissing terug te draaien en betreuren dat de plenaire vergadering geen spoedbehandeling heeft aanvaard. Maar ook Bart Caron zal beseffen dat het toen al veel te laat was. Drie dagen op voorhand valt via een resolutie een aangekondigde afkoppeling, onder meer om technische redenen, niet meer te voorkomen. De zaken anders voorstellen is nogal goedkoop. Op 28 november was de herroeping zeker niet meer mogelijk, en vroeger al evenmin, gezien de autonomie van de VRT. Zolang de VRT dit niet wenst, kan het parlement op dit vlak niets opdringen.

Het komt er nu wel op aan om bij de VRT aan te dringen op de snelle beschikbaarheid van een volwaardig alternatief, waarbij VRTnu ook zo snel mogelijk compatibel wordt met smart-tv's.

3. Karin Brouwers

Karin Brouwers vindt een zeker mea culpa van de meerderheid mogelijk wel aangewezen, aangezien dit aspect niet uitdrukkelijk aan bod is gekomen in de beheersovereenkomst met de VRT. De VRT had het autonome recht tot die beslissing. Het begrip waarop minister Gatz en de VRT aanvankelijk nog konden rekenen, is met de tijd niet bepaald toegenomen. Soms verschilden de antwoorden van de vorige. De materie is inderdaad erg technisch, maar er waren wel degelijk problemen.

Intussen is het inderdaad te laat om nog op de beslissing terug te komen.

Het is niet bepaald comfortabel en probleemloos om VRTnu op een tv-scherm te krijgen. Het heeft dan ook geen zin om het bestaan van problemen te ontkennen.

Maar dit voorstel van resolutie zal de zaak evenmin oplossen. De oppositie had er trouwens vroeger mee voor de dag kunnen komen dan aan het einde van een plenaire vergadering, zo kort voor de afkoppeling.

De autonomie van de VRT om deze beslissing te nemen, staat buiten kijf. De VRM heeft niet opgetreden. Dit alles neemt de problemen niet weg, maar het voorstel van resolutie zal de CD&V-fractie niet goedkeuren.

4. Bart Caron

Wie had ooit verwacht dat VRT DVB-T zou afkoppelen, werpt *Bart Caron* op.

Mits een valabel alternatief zou de commissie dit wel hebben willen overwegen en dat zelfs in een addendum van de beheersovereenkomst willen laten inschrijven.

Sinds de oorspronkelijke beslissing van een half jaar geleden is dit voorstel van resolutie het zesde parlementaire initiatief daarover van Bart Caron, en daarmee ook het laatste reddingsmiddel, naar aanleiding van de aankondiging van een addendum door minister Gatz. Bart Caron is niet degene die te laat kwam.

De omkadering door de VRT was barslecht. Mensen stelden plots stomverbaasd vast dat hun beeld wegviel. Niet iedereen kijkt 24 uur per dag tv en merkt dan de banners op over het verdwijnen van zijn DVB-T-signaal. De communicatie was mager, te laat en vergelijkbaar met de povere promotie die de VRT steeds voor haar DVB-T-aanbod heeft gevoerd. Die was enkel in een verborgen hoekje van een website te vinden, alsof de VRT er mettertijd liever vanaf wilde.

Het is nu aan de VRT zelf om voor een volwaardig alternatief te zorgen. Wil iemand dan een voorstel van resolutie opstellen dat aandringt op een echt volwaardig alternatief? Zelf is Bart Caron daarvoor niet genoeg technisch onderlegd, maar hij wil graag steun verlenen aan een voorstel van iemand anders. Lionel Bajart komt het meest in aanmerking voor een dergelijk initiatief.

Wat betreft de houding van de VRM in verband met een eventuele schending van de openbareomroepopdracht, wijst Bart Caron op brieven van de VRM waarin deze letterlijk verklaart geen uitspraak te kunnen doen aangezien het een autonome VRT-beslissing betreft die politiek gedekt is. De VRM verklaart zich onbevoegd. Er is dus een politieke keuze aan de orde, via een addendum aan de beheersovereenkomst. Minstens naar de geest is hier wel degelijk sprake van een schending.

Het gaat niet op om zich te baseren op het onderzoek van Ipsos, aangezien dat niet ernstig is gevoerd.

De achtereenvolgende besparingen op de VRT-dotatie dwingen haar management om in alle hoeken en kanten geld te zoeken. Zo wordt een minoritaire doelgroep, die bovendien tevreden is over de VRT, als eerste ontgoocheld. Het gaat net om mensen die uitsluitend VRT kijken. Onwaarschijnlijk dat op een dotatie van 289 miljoen euro juist daar 1 miljoen euro besparing wordt gezocht.

In deze tijden zijn wisselmeerderheden niet verboden, merkt de indiener ten slotte nog op.

5. Katia Segers

Ook *Katia Segers* hoopt op een wisselmeerderheid.

De afgelopen maanden heeft de commissie al vaak kritiek gehad op de VRT, bijvoorbeeld in verband met de DVB-T-afkoppeling, maar ook met het geld dat de omroep vraagt voor uitzending op locatie. Zo blijkt waartoe de zware besparingen hebben geleid die de VRT in het begin van deze regeerperiode te beurt zijn gevallen.

De hoorzitting van de voormiddagvergadering heeft nochtans de zowel maatschappelijke als economische effecten aangetoond van investeringen in de openbare omroep. De beslissing om DVB-T stop te zetten heeft een hele kwalijke impact, die de VRT zelf mogelijk heeft onderschat, maar die uit de vele reacties duidelijk genoeg blijkt.

Katia Segers laakt de gelaten houding van de meerderheid, die de beslissing van de VRT betreurt en toegeeft dat de beheersovereenkomst een lacune bevatte, maar vervolgens concludeert dat gedane zaken geen keer nemen.

Dat een herroeping van die afkoppeling geld zou kosten, beaamt Katia Segers, maar in die zin wijst ze op de vele miljoenen euro's uit het reclame-excedent van de VRT, die nu op een wachtrekening van de Vlaamse begroting staan. Geld daaruit zou perfect kunnen worden aangewend om de vele getroffen van de

afkoppeling te helpen en de VRT in staat te stellen om echt 'free to air' beschikbaar te zijn.

III. Stemming

Het voorstel van resolutie wordt verworpen met 9 stemmen tegen 2.

Bart CARON,
voorzitter

Cathy COUDYSER,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

DVB-T	digital video broadcasting – terrestrial
RTBF	Radio Télévision Belge Francophone
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
VRM	Vlaamse Regulator voor de Media
VRT	Vlaamse Radio- en Televisieomroeporganisatie